

Reakce MPSV na články HN „Škromach určil dávky na bydlení“ a „Dávky mohou zastavit reformu nájmu“

Ministerstvo práce a sociálních věcí nesouhlasí s tvrzeními v člancích Hospodářských novin (27. 7. 2005, str. 1, 2), ve kterém se jeho autor věnuje změnám v oblasti sociálních dávek. V článku jsou faktické nepřesnosti a věty vytržené z kontextu, což hrubě zkresluje podstatu navrhovaných změn. V tiskové zprávě jsou vybrány jednotlivé pasáže článku a následuje vysvětlení MPSV.

„...Dávky mají zabránit tomu, aby občané v bytech s regulovaným nájmem vydali za bydlení víc než 30 procent příjmů... Stát bude vyplácet příspěvek na bydlení, je však určen pouze těm, kteří dnes platí regulovaný nájem. Fakticky tak nebude mít nárok na dávku většina rodin, které platí tržní nájemné, i když platí za bydlení přes třicet procent příjmů...“

MPSV: Nový návrh předpokládá řešení nákladů na bydlení dvěma dávkami jako je tomu v současnosti.

1) Příspěvek na bydlení je dávka ze systému státní sociální podpory (SSP). Dávky SSP upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. **Smyslem těchto dávek je pomoci rodinám, které mají nízké příjmy. Důležitým kritériem je především nepříznivá příjmová situace domácnosti.** Dávky státní sociální podpory jsou konstruovány na základě **principu solidarity** bezdětných rodin s rodinami pečujícími o nezaopatřené dítě (porodné, přídavek na dítě, rodičovský příspěvek), a rodin s vyššími příjmy s rodinami s příjmy nižšími (sociální příplatek, příspěvek na bydlení). Tento příspěvek zůstane zachován, pouze se změní jeho konstrukce tak, aby zohledňoval především úroveň nákladů na bydlení, které domácnost hradí ze svých příjmů.

2) Doplatek na bydlení má být dávka poskytovaná v rámci systému **hmotné nouze, který nahradí dosud existující systém pomoci v případech, kdy je domácnost považována za sociálně potřebnou.** Zákon o pomoci v hmotné nouzi, který vláda 20. 7. 2005 schválila, upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek lidem, kteří se nacházejí v hmotné nouzi a má nahradit právě zákon o sociální potřebnosti, který platí od roku 1991 a pomáhá při řešení velmi tíživé sociální situace domácnostem s nejnižšími příjmy.

Návrh nepočítá s tím, že by na tyto dávky měli automaticky nárok všechny domácnosti a rodiny, což ostatně platí u příspěvku na bydlení už dnes. Okruh rodin, které mají a budou mít na dávky nárok, se v podstatě měnit nebude. **Dojde pouze ke změně propočtu příspěvku vzhledem k nákladům na bydlení.** Dnes tuto dávku dostávají všechny rodiny s určitým příjmem ve stejné výši bez ohledu na to, jak vysoké jsou jejich náklady na bydlení. Důsledkem je, že jsou žadatelé o příspěvek v některých případech „přeplaceni“, v jiných je výše poskytnuté dávky naopak tak nízká, že jejich sociální situaci takřka neřeší. Proto by se nově měl zohledňovat nejen příjem domácnosti, ale i její náklady na bydlení bez ohledu na to, zda je nájem tržní nebo regulovaný a bez ohledu na to, kde domácnost bydlí (ve vlastním, družstevním či nájemním domě) jako je tomu i

dosud. Sbližování tržního a regulovaného nájemného musí řešit zákon o nájemném a nikoli systém sociálních dávek.

Dnes je nárok na příspěvek na bydlení omezen příjmem rodiny do výše 1,6násobku životního minima rodiny, do budoucna bude omezen „nepřímo“ normativními náklady na bydlení. Nárok na dávku se tedy stále přiznává podle výše rozhodného příjmu rodiny a **nezáleží na regulovaném či tržním nájmu.** V žádném případě nelze tedy srovnávat nárok nízkopříjmové domácnosti a domácnosti s vyššími příjmy. Ty nebudou mít na dávku nárok z titulu výše svého příjmu (nikoli typu nájmu), tak jako ji neměly doposud. Tím by tento sociální systém popřel svou filozofii.

„...Normativ je zpravidla nižší než šest tisíc korun...“

MPSV: Normativ pro nájemní byty je pro počáteční období stanoven **z nejčastěji uhrazovaných cen nájemného, služeb a energií odpovídajících přiměřené velikosti bytu pro příslušný počet osob v domácnosti.** Měl by se průběžně měnit podle vývoje cen nájemného (které by mělo být upravováno podle zákona o nájemném) a ostatních nákladů na bydlení. Pokud by se v počátcích nastavil rovnou na hodnoty tržního nájemného, tak by naopak mohlo dojít k neekonomickému chování domácností, neboť by mohly bydlet ve velkých bytech, nemusely by šetřit energiemi nebo by se mohly rovnou dohodnout s majiteli domů, že budou uhrazovat tržní nájemné, které za ně zaplatí stát formou příspěvku na bydlení. Většina rodin bydlících v bytech s tzv. regulovaným nájemným by se bez ohledu na jejich (i vyšší nebo vysoký) příjem dostala do okruhu osob s nárokem na dávku. **Jestliže rodina platí za náklady na bydlení více než je stanovený normativ, je třeba zjistit, z jakého důvodu – nepřiměřenost bytu (větší výměra), překročení norem spotřeby energií atd.** Tyto skutečnosti by pak měla následně posoudit obec a účelně vyřešit.

„...Návrh sociálních dávek nerespektuje různé hladiny nájemného v jednotlivých českých a moravských regionech. Mohl by (návrh) vycházet z místně obvyklého nájemného a z omezené plochy bytu podle počtu osob. Model západní Evropy – výše dávky závisí na obvyklém tržním nájemném ... rovněž na velikosti domácnosti. Pokud rodina chce bydlet ve větším, musí si doplatit...“

MPSV: Původní návrh MPSV byl založen na tom, že po přechodu do standardního období budou **normativní náklady odvozovány od výše nájemného obvyklé v daném regionu.** Svaz měst a obcí však nesouhlasil s tím, aby obce sledovaly vývoj nájemného v regionech a poskytovaly tak podklady, ze kterých by bylo možné vycházet. Vzhledem k tomu, že shromažďování těchto údajů nemá v kompetenci žádné ministerstvo a ani Český statistický úřad, nejsou v tuto chvíli potřebné informace k dispozici a MPSV nemůže (po kompetenční ani personální stránce) tyto údaje v jednotlivých obcích zjišťovat.

Upravená konstrukce příspěvku na bydlení zohledňuje velikost domácnosti (podle počtu osob) a příslušnou výměru bytu. Pokud bude chtít rodina

bydlet ve větším bytě, bude i v ČR doplácet, resp. dávka jí bude „započítávána“ jen na byt o přiměřené (omezené) velikosti.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz

Vladimír Hrubý, vedoucí tiskového oddělení, tel.: 221 922 503, e-mail: vladimir.hruby@mpsv.cz

www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlaskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.